

SINT-MARTINUSKERK HALSTEREN

Hoe de oorspronkelijke kerk er heeft uitgezien weet niemand omdat er geen tekeningen van zijn. Wat we wel zeker weten is dat Halsteren al in een akte genoemd wordt in 1253. In die tijd was er al direct een kerkgebouw. Als datum voor de bouw van de eerste kerk wordt 1252 aangehouden, 13e eeuw. De onderste stenen zijn trouwens ook z.g. kloostermoppen die best eens uit die tijd kunnen komen. In de 15e eeuw werd de kerk wel vergroot tot zijn huidige vorm. De transepten dateren respectievelijk uit 1495 toen het zuidtransept werd gebouwd. Het noordtransept werd vijf jaar later gebouwd. Men kwam eigenlijk op vrij eenvoudige manier aan de middelen om de transepten te bouwen. Halsteren had een rechtbank die mensen veroordeelde tot het leveren van 10 stenen per dag voor onderhoud en bouw van de kerk, en later kwam er een speciale bieraccijns voor het zelfde doel.

Beeldenstorm.

Rond 1648 werd de kerk door het handjevol Protestanten, dat Halsteren toen kende, in bezit genomen. Dat ging overigens zonder geweld, maar het gebeurde overal, dus waarom hier niet? De Rooms Katholieken hadden het al verwacht en om die reden hun waardevolste kerkschatten begraven, inclusief het grote Sint-Martinusdoopvont. De plaats werd natuurlijk geheim gehouden. Een beetje te geheim, want toen de Sint-Martinuskerk rond 1800 werd teruggegeven aan de Rooms Katholieken kon niemand vertellen waar de kerkschatten gebleven waren. Na 150 jaar waren ze dus kwijt. Alles moest nieuw aangeschaft worden, bovendien had men 11000 gulden moeten betalen aan de Protestanten omdat die ineens dakloos waren. De eeuwenoude kerk leeg. Uiteindelijk kwam de kerk in handen van het rijk. Het gebouw werd voor van alles en nog wat gebruikt. Tijdens de eerste wereldoorlog vonden Belgische vluchtelingen er onderdak. Daarna kon je er een aannemer in tegenkomen die het gebouw gebruikte als werkplaats en opslagruimte. Als gymzaal, zaal voor toneeluitvoeringen. De Duitsers sloegen er de in beslag genomen radio's in op. Toen een café in het dorp gevorderd werd door de Duitsers, heeft de kastelein zijn café voortgezet in het koor van de oude

kerk. Aardappelen werden er in opgeslagen toen Tholen onder water kwam te staan, afijn, je kunt het zo gek niet bedenken maar van alles kwam je tegen in die oude kerk. Maar het had helemaal niets met kerk-zijn te maken.

Economische groei

Eind vijftiger jaren van de vorige eeuw trok de economie behoorlijk aan. Halsteren profiteerde er ook van en daardoor kwamen er ook steeds meer protestanten in de gemeente. In 1961 konden ze de oude kerk kopen en eind 1962, na een grondige restauratie werd de kerk, na 50 jaar leegstand, weer als Godshuis in gebruik genomen. De toren bleef echter eigendom van de gemeente en is recent gerestaureerd en voorzien van een trap naar de klokkentoren.

De geloofsgemeenschap bestaat sinds 1962. Zo veelkleurig als mensen zijn, zo veelkleurig hun geloofsbeleving. Dat geldt ook voor onze geloofsgemeenschap. Met de komst van psychiatrisch ziekenhuis "Vrederust" en diverse andere werkgevers naar deze regio, kwamen ook protestanten uit verschillende plaatsen in Nederland naar Halsteren en Nieuw Vossemeer. Mensen met uiteenlopende protestantse (en sommigen ook rooms katholieke achtergrond) vormen nu de Protestantse Gemeente Halsteren en Nieuw-Vossemeer.

De toren van de Sint-Martinuskerk is eigendom van de Gemeente Bergen op Zoom. Deze is onlangs gerestaureerd en voor publiek toegankelijk. [Lees meer.....](#)

De Sint-Martinuskerk beschikt over twee orgels.

[Het Timpe orgel](#)

[Koororgel](#)

Nieuwsgierig naar het interieur van de kerk. Klik [hier](#) voor meer informatie over een rondleiding door de Sint-Martinus.